

Ühtekuuluvuspoliitika: 2007. aasta veelahe

Euroopa Komisjoni seadusandlikud ettepanekud ühtekuuluvuspoliitika reformi suhtes (ajavahemik 2007–2013)

14. juulil 2004 võttis Euroopa Komisjon vastu oma seadusandlikud ettepanekud ühtekuuluvuspoliitika reformi kohta. Kogueraldisega 336,1 miljardit eurot ehk ligikaudu üks kolmandik ühenduse eelarvest on see reform suunatud struktuurimeetmete muutmiseks:

- enam suunatuks ELi strateegilistele prioriteetidele (Lissaboni ja Göteborgi säästliku ja konkurentsivõimelise „teadmispõhise majanduse“ agenda, Euroopa tööhõivestrateegia),
- rohkem keskendatuks kõige ebasoodsamatele piirkondadele, arvestades samal ajal muutustega ülejäänud liidus,
- rohkem detsentraliseeritumaks ning lihtsama, läbipaistvama ja efektiivsema rakenduskorraga.

Ettepanekute hulka kuuluvad:

- üldmäärus struktuurimeetmete kolme finantseerimisallika ühiseeskirjadega ajavahemikuks 2007–2013;
- eraldi määrus neist iga komponendi kohta, nimeliselt: Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF), Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ja Ühtekuuluvusfondi kohta;
- ja täiesti uue määruse ettepanek võimaldamaks piiriülese koostöö struktuuri loomist.

Käesoleva faktilahe ülesandeks on aidata regionaalarengus osalejaid nende ettepanekute võtmeelementide määramisel käimasoleva mõttevahetuse kontekstis hetkeseisust kuni uue õigusliku raamistiku lõpliku vastuvõtmiseni.

Reformiettepanek on laiahaardeline eesmärgiga kujundada ümber kogu Euroopa solidaarsusmaastik laienenud liidus ning majandusliku globaliseerumise ja teadmispõhise majanduse arendamise kontekstis. Ühtekuuluvuspoliitika strateegia ja ressursid koondatakse struktuurimeetmete kolme uue prioriteetse sihtala alla (lühidalt: *vastastikune lähenemine; konkurentsivõime ja tööhõive; koostöö*). Ettepanekus sisalduvate oluliste uuenduste ja lihtsustuste hulka kuuluvad:

- liikmesriikidega iga-aastase strateegilise dialoogi sisseviimine Euroopa Nõukogus ja parlamendis, majandus- ja sotsiaalkomitees ning regioonide komitees Euroopa prioriteetide järgimise tagamiseks kogu perioodi vältel;
- looduslikult ebasoodsate piirkondade täielik tunnustamine koos täiendava finantseerimisega ning suurema tähelepanu osutamine linnadimensioonile;
- vastutuse laiem delegeerimine liikmesriikidele ja regioonidele, sealhulgas ka kontrolli valdkonnas, säilitades samal ajal finantsdistsipliini;
- ühtekuuluvuse rahastamisvahendite arvu vähendamine (kolm kuue asemel);

- ühenduse algatuste URBAN ja EQUAL ning uuenduslike meetmete tegevusalade lülitamine liikmesriikide ja regioonide tegevusprogrammide prioriteetide hulka;
- tegevusprogrammide finantseerimine ühtsest fondist (ERDF või ESF), välja arvatud „infrastruktuuri“ programmid, mida rahastatakse ühiselt ERDFi ja Ühtekuuluvusfondi poolt;
- Ühtekuuluvusfondi jaoks mitmeaastane programmitöö ja samad eeskirjad struktuurifondidega;
- ja muidugi hakkavad kõige ebasoodsamatele piirkondadele suunatud ning samas olukorraspetsiifikaga arvestavast ühtekuuluvuspoliitikast kasu saama kõik liidu territooriumid ja kodanikud.

Kontekst: käimasolevad laiahaardelised mõttevahetused

Käesolevad ettepanekud ei pärine kaugeltki mitte ainult komisjonilt, vaid põhinevad selle poolt kolm aastat tagasi algatatud laiahaardelisel arutelul, mis sai 18. veebruaril 2004 vastu võetud kolmanda majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse aruande aluseks ning mis kulmineerus kolmandal ühtekuulu-

vusfoorumil mais 2004. Regulaarsed arutelud jätkuvad samuti nõukogu struktuurifondide töörühmas ja Euroopa Parlamendi uues regionaalarengu komitees (REGI).

2005. aasta esimeses pooles võtab Euroopa Nõukogu Luxembourgis esitatuks vastu otsuse finantsperspektiivide kohta ajavahemikus 2007–2013 ja komisjoni poolt 2004. aasta veebruaris esitatud ettepaneku kohta. Sellele järgnevalt on parlamendil ja komisjonil võimalus uute eeskirjade kooskõlastamiseks. Järgmise kolme kuu jooksul võtab nõukogu vastu „Ühenduse ühtekuuluvuse strateegilised suunised“, mille alusel komisjon, liikmesriigid ja regioonid koostavad oma „Riiklikud strateegilised kontrollraamistikud“. Seejärel on 2006. aastal võimalik koostada uue põlvkonna „Rakenduskavad“. Eesmärgiks on rakendustegevuse alustamine 2007. aasta alguses.

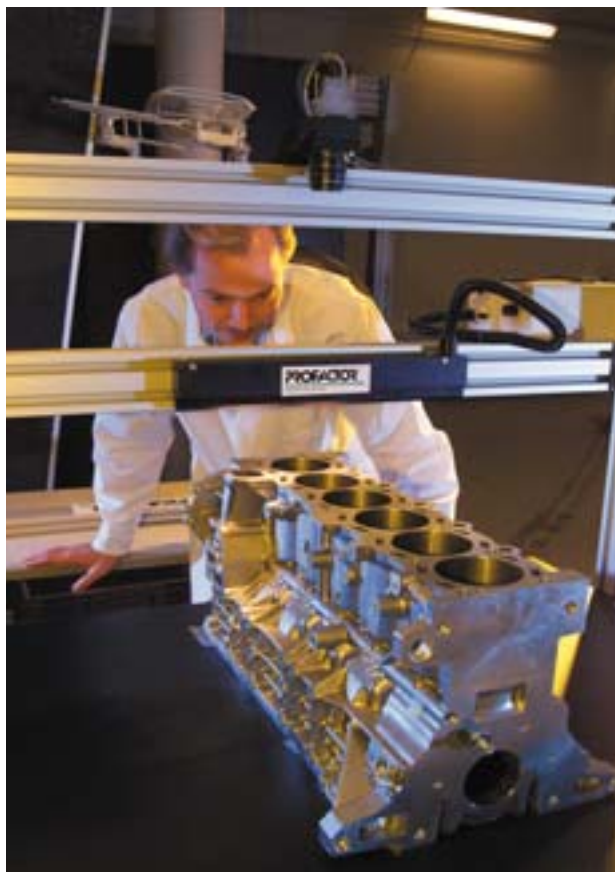
Üldmääruse ettepanek

Nende ettepanekute teljeks on määrus üldsätetega kahe struktuurifondi (ERDF ja ESF) ja Ühtekuuluvusfondi kohta ajavahemikuks 2007–2013. Siin on kokkuvõte nende võtmekomponentidest.

Sihtalad, abikõlblikkus, ressursid

Struktuurifondide kolm jooksvat prioriteetset sihtala – sihtala 1: arengus mahajäänud piirkonnad; sihtala 2: majanduslikule ja sotsiaalsele ümberkorraldamisele kuuluvad piirkonnad; sihtala 3: koolitussüsteemid ja tööhõive edendamine – asenduvad aastal 2007 järgmise kolme sihtalaga.

■ **„Vastastikuse lähenemise“ sihtala** (ERDF, ESF, Ühtekuuluvusfond). Olles tihedalt seotud tänase sihtalaga 1 on vas-

Uuendustevõtte Steyr'is (Austria); ERDF toetab samuti tööstusuuringuid.

tastikuse lähenemise eesmärgiks kiirendada järgmiste vahenditega kõige vähem arenenud piirkondade majanduslikku konvergenti: parendades majanduskasvu ja tööhõivet investeringutega inim- ja füüsilisse kapitali; uuendustegevuse ja teadmispõhise ühiskonna arendamisega; stimuleerides kohanemisvõimet majanduslike ja sotsiaalsete muutustega; kaitstes looduslikku keskkonda; tõhustades haldusmehhanisme. Vastastikuse lähenemise sihtala hakkab mängima eriti elutähtsat osa uutest liikmesriikides, kelle ühinemine seadis liidu vastamisi pretseedenditu arengumajandusega.

Abikõlblikkus

- Vastastikuse lähenemise sihtala on ennekõike seotud nende piirkondadega, kus sisemajanduse kogutoodang (SKT) elaniku kohta, arvatult olemasolevate andmete alusel määruse vastuvõtmisele eelneva kolme aasta põhjal, jääb alla 75% laienenud ELi keskmisest. See kehtib üldreeglina enamiku uute liikmesriikide kohta.
- Eelnevate programmide tulemuste kinnistamiseks eraldatakse piirkondadele, kus SKT elaniku kohta ületab 75% künnise ainult tänu laienemise statistilisele efektile, kuni 2013. aastani kahaneval alusel ajutisi ja spetsiaalseid „järgjärgulise kaotamise“ toetusi.
- Olenemata sellest, kas nad kvalifitseeruvad abisaajatena vastastikuse lähenemise sihtala raames või mitte, hakkavad äärepoolseimad piirkonnad (Assoorid, Madeira, Kanaari saared ja Prantsuse ülemeredepartemangud) saama spetsiaalset toetust ERDFi raames neile eripiirangute võimaldamiseks siseturuga integreerumisel.
- Nagu ka minevikus, jääb vastastikuse lähenemise sihtala katma Ühtekuuluvusfondi sekkumisi liikmesriikides rahvamajanduse kogutuluga (GNI) alla 90% ELi keskmisest ning on suunatud nende abistamisele Euroopa Liidu vastastikuse majandusliku ja rahandusliku lähenemise tingimuste täitmisel.

Neid tingimusi täitvate piirkondade või liikmesriikide nimekiri avaldatakse komisjoni poolt vahetult pärast määruse jõustumist.

Ressursid

Vastastikuse lähenemise sihtalale eraldatud kogusumma 264 miljardit eurot – ehk 78,54% fondide panusest võrreldes tänase 75%ga – jaotatakse järgmiselt:

- 67,34% piirkondadele SKTga elaniku kohta alla 75% keskmisest,
- 8,38% „statistilise efektiga“ seotud piirkondadele,
- 23,86% Ühtekuuluvusfondi poolt toetatavatele riikidele,
- 0,42% äärepoolseimatele piirkondadele.

■ **„Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive“ sihtala** (ERDF, ESF). Liidu ülejäänud osade jaoks pakutakse kaheosalist lähenemist. Ühelt poolt hakkavad regionaalarengu programmid (ERDF) tugevdama piirkondlikku konkurentsivõimet ja atraktiivsust prognoosides majanduslikke ja sotsiaalseid muutuseid ning toetades uuendustegevust, teadmispõhist ühiskonda, ettevõtlust, keskkonnakaitset ja ohu ennetamist. Teiselt poolt hakkavad ESFi poolt finantseeritavad riiklikul või asjakohasel piirkondlikul tasemel prog-

rammid Euroopa tööhõivestrateegia baasil edendama töötajate ja ettevõtete kohandumisvõimet muutustega ning sotsiaalset integratsiooni soodustavate tööturgude arengut. Konkurentsivõime sihtala hakkab mängima võtmeosa uue tasakaalustamatuse kahjuliku toime vältimisel piirkondadele, mis ilma riikliku toetuseta saaksid negatiivselt mõjutatud ebasoodsate sotsiaalmajanduslike faktorite poolt.

Abikõlblikkus

- Kõik vastastikuse lähenemise sihtalaga mittekaetud piirkonnad loetakse abikõlblikeks konkurentsivõime sihtala raames. Liikmesriikide ülesandeks jääb koostada piirkondade nimekirjad, mille jaoks nad esitavad ERDFi poolt kaasfinantseeritava programmi; seega ei kohaldu enam ühenduse tsoonidesse jaotamine sihtala 2 raames.
- Käesoleval ajal sihtala 1 alla kuuluvad piirkonnad, mis tänu saavutatud majanduslikule arengule ei osutu aastal 2007 enam abikõlblikeks vastastikuse lähenemise sihtala raames, hakkavad järelejõudmise protsessi kindlustamiseks kahaneval alusel saama spetsiaalset „järgjärgulise kohaldamise“ toetust. Komisjon avaldab nende piirkondade nimekirja vahetult pärast määruse jõustumist.

Ressursid

Konkurentsivõime sihtala eelarveks on määratud 57,9 miljardit eurot ehk 17,22% kogueelarvest, mis jaotatakse järgmiselt:

- 83,44% käesoleval ajal sihtalaga 1 mittekaetud piirkondadele,
- 16,56% „järgjärgulise kohaldamise“ piirkondadele.

Käesoleval ajal sihtala 1 alla mittekuuluvate piirkondade korral osaleb ERDF/ESF pooles ulatuses; „järgjärgulise kohaldamise“ piirkondade jaoks moodustab ESFi osalus maksimaalselt 50%.

- **„Euroopa territoriaalse koostöö“ sihtala** (ERDF). Selle, ühenduse algatuse INTERREG poolt inspireeritud sihtala

eesmärgiks on koostöö tugevdamine kolmel tasandil: piiriülese koostöö ühisprogrammid; koostöö riikidevaheliste tsoonide vahel; koostöö ja kogemuste vahetamise võrgustikud kogu liidu ulatuses. Sel viisil hakkab koostöö sihtala julgustama tasakaalustatud, ühtlustatud ja säästlikku arengut kogu Euroopa territooriumil.

Tuleb märkida, et väljaspool koostöö sihtala hakkavad vastastikuse lähenemise ja konkurentsivõime sihtalade programmid katma just piirkondadevahelist tegevust programmis osalevate ja vähemalt ühe liikmesriigi ametiasutuste vahel.

Abikõlblikkus

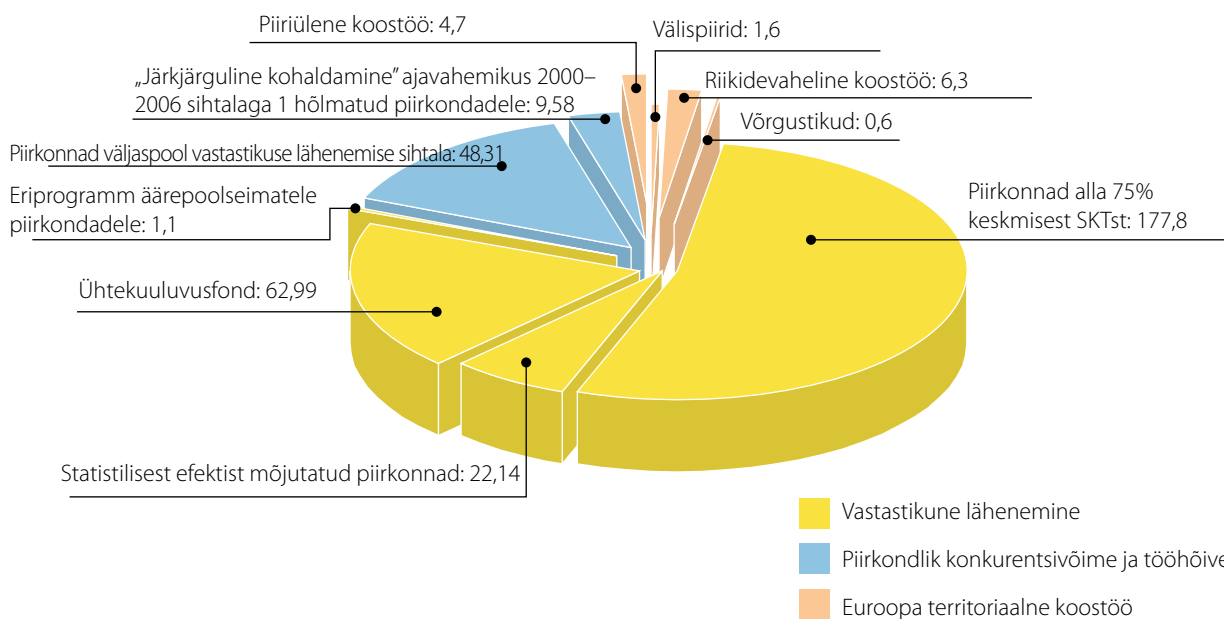
Piiriülene koostöö hõlmab sisemiste maapiiride ja teatavate välimiste maapiiride ning samuti mõningate välimiste merepiiride ääres paiknevaid piirkondi. Piiriülene koostöö hakkab samuti panustama tulevastes Euroopa naabruse ja partnerluse (*European Neighbourhood and Partnership Instrument*) ja ühinemiseelsesse rahastamisvahendisse (*Instrument for Pre-Accession*), mis vahetavad välja tänased programmid PHARE, TACIS, MEDA, CARDS, ISPA ja SAPARD. Määruse jõustumisel võtab komisjon vastu abikõlblike piiriülese koostöö piirkondade ja riikidevahelise koostöö alade nimekirja. Liidu kogu territoorium on abikõlblik rahastamiseks Euroopa koostöö ja kogemuste vahetamise võrgustike raames.

Ressursid

Territoriaalse koostöö kogueraldis moodustab 13,2 miljardit eurot ehk 3,94% kogueelarvest, mis jaotatakse järgmiselt:

- 47,73% piiriülesele koostööle, millest omakorda 35,61% piiriülesele koostööle ELI territooriumil ning 12,12% Euroopa naabruse ja partnerluse ning ühinemiseelsesse rahastamisvahendi piiriülese koostöö osale, kus osalus viimasel peab moodustama vähemalt:

Ühtekuuluvuspoliitika 2007–2013: jaotus sihtalade kaupa miljardites eurodes kokku: 336,1 miljardit eurot

- 47,73% riikidevaheliste koostöötsoonide jaoks;
- 4,54% Euroopa koostöö ja kogemuste vahetamise võrgustike jaoks.

Territoriaalsed iseärasused

Programmitöös võetakse eriti arvesse järgmisi territoriaalseid iseärasusi:

- suur- ja väikelinnad ning eriti keskmise suurusega linnad, mille tähtsus regionaalarengu kontekstis tõuseb tänu ühenduse URBAN-algatuse kogemusi kasutavale linnauuendus-alasele abile ning millele on võimalik otsevastutust edasi delegeerida;
- maapiirkonnad ja kalandusest sõltuvad piirkonnad, millele on suunatud struktuurifondide poolt uute Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (*European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD*) ja Euroopa Kalandusfondiga (*European Fund for Fisheries – EFF*) vastastikusel täiendaval ja kooskõlastatud alusel finantseeritav majanduse mitmekesistamist stimuleeriv tegevus. Viimane neist asendab Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) aren-

dusrahastu koos eritoetustega ja Kalanduse Arendusrahastu (FIFG), kuid ei kuulu enam struktuurifondide koosseisu;

- äärepoolseimad piirkonnad, looduslikult ebasoodsad piirkonnad (saared, mägi-alad), hõredalt või väga hõredalt asustatud alad ja endised ühenduse välispiiri äärsed alad kuni 30. aprillini 2004.

Ühenduse osalemine ja lisaeraldised

Ühtekuuluvuspoliitikale ajavahemikuks 2007–2013 eraldatud koguvahendid summas 336,1 miljardit eurot moodustavad ligikaudu ühe kolmandiku ühenduse eelarvest ja 0,41% ELi rahvamajanduse kogutulust (GNI) (0,46% koos maaelu arenguga). Iga rakenduskava prioriteedi jaoks alluvad fondide eraldi riiklikele kulutustele, mis peavad moodustama vähemalt 20% kogusummast, järgmistele piirangutele:

- 85% Ühtekuuluvusfondi jaoks;
- 75% ERDFi ja ESFi jaoks vastastikuse lähenemise sihtala raames ja erandlikult kuni 80% Ühtekuuluvusfondi poolt toetatavate riikide korral;

Ühtekuuluvuspoliitika 2007–2013 (336,1 miljardit eurot)

Programmid ja rahastamisvahendid	Abikõlblikkus	Prioriteedid	Eraldised
Vastastikuse lähenemise sihtala			78,5% (264 miljardit eurot)
Koos eriprogrammiga äärepoolseimate piirkondade jaoks			
Riiklikud ja regionaalprogrammid	Piirkonnad SKTga elaniku kohta < 75% EL25 keskmisest	<ul style="list-style-type: none"> • innovaatika • keskkond / ohu ennetamine • juurdepääsetavus • infrastruktuurid • inimressursid • haldussuutlikkus 	67,34% = 177,8 miljardit eurot
(ERDF, ESF)	Statistiline efekt: piirkonnad SKTga elaniku kohta < 75% EL15 ja > 75% EL25 keskmisest		8,38% = 22,14 miljardit eurot
Ühtekuuluvusfond	Liikmesriigid rahvamajanduse kogutuluga (GNI) elaniku kohta < 90% ühenduse keskmisest	<ul style="list-style-type: none"> • transpordivõrgud (TEN-T) • säästev transport • keskkond • taastuvenergia 	23,86% = 62,99 miljardit eurot
Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive sihtala			17,2% (57,9 miljardit eurot)
Regionaalprogrammid (ERDF) ja riiklikud programmid (ESF)	Liikmesriigid esitavad piirkondade nimekirja (NUTS1 või NUTS2)	<ul style="list-style-type: none"> • innovaatika • keskkond / ohu ennetamine • juurdepääsetavus • Euroopa tööhõivestrateegia 	83,44% = 48,31 miljardit eurot
	Ajavahemikus 2000–2006 sihtala 1 alla jäävad vastastikuse lähenemise sihtalaga mittehõlmatud „järkjärgulise kohaldamise“ piirkonnad		16,56% = 9,58 miljardit eurot
Euroopa territoriaalse koostöö sihtala			3,94% (13,2 miljardit eurot)
Piiriülesed ja riikidevahelised programmid ja võrgustikud (ERDF)	Piiriäärsed piirkonnad ja suured riikidevahelise koostöö piirkonnad	<ul style="list-style-type: none"> • innovaatika • keskkond / ohu ennetamine • juurdepääsetavus • kultuur, haridus 	35,61% piiriülene koostöö 12,12% Euroopa naabruse ja partnerluse rahastamisvahend 47,73% riikidevaheline koostöö 4,54% võrgustikud

- 50% ERDFi või ESFi jaoks konkurentsivõime sihtala raames;
- 75% ERDFi jaoks koostöö sihtala raames;
- 50% ERDFi uue lisaeraldise jaoks äärepoolseimatele piirkondadele (lisakulutuste hüvitamine);
- 85% rakenduskavadele äärepoolseimates piirkondades ja Kreeka eemalpaiknevatel saartel.

Samuti on kavandatud järgmised lisaeraldised ERDFi osaluses: + 10% piirkondadevahelise koostöö tegevusele vastastikuse lähenemise ja konkurentsivõime sihtalade raames; + 5% konkurentsivõime sihtala raames looduslikult ebasoodsatele piirkondadele (saared, mägi-alad), hõredalt või väga hõredalt asustatud piirkondadele – eriti Kaug-Põhja aladele, mis kuulu enam automaatselt vastastikuse lähenemise sihtala alla – ning välispiiri äärsetele aladele kuni 30. aprillini. Lisaeraldised neile aladele võivad kogusummas anda ühenduse osaluseks kuni 60%.

Jätakuvalt kohaldub eelfinantseerimine 7% ulatuses struktuuri-fondide ja 10,5% ulatuses Ühtekuuluvusfondi eraldistele. Kavandatud määrus määratleb samuti tingimused koordinaatsiooni parendamiseks fondide toetuste ja laenude vahel Euroo-

pa Investeeringupangast (EIB) ja Euroopa Investeeringufondist (EIF), eriti keeruliste finantstehingute ja riikliku/erasektori partnerluse korral.

Kvaliteedi- ja tulemusreserv ja riiklik ettenägematute kulude reserv

Tulemusreserv – nüüd tuntud „Kvaliteedi- ja tulemusreservi“ nime all – moodustab 3% ERDFi ja ESFi vastastikuse lähenemise ning piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive programme raames eraldatud vahenditest. Selle eesmärgiks on edasimineku stimuleerimine järgmiste kriteeriumite alusel:

- vastastikuse lähenemise sihtalas, ajavahemiku 2004–2010 andmete alusel, tööhõive määra ja SKT kasv elaniku kohta;
- konkurentsivõime sihtalas vähemalt 50% ERDFi vahenditest eraldamine uuendustegevusele ajavahemikus 2007–2010 ja tööhõive määra tõstmise ajavahemiku 2004–2010 andmete alusel.

Liikmesriikide poolt moodustatud uus riiklik ettenägematute kulutuste reserv, kuhu nad eraldavad 1% oma vastastikuse lähe-

Ühtekuuluvusfond kaasfinantseerib Patruse-Ateena-Thessaloniki kiirteed Kreekas.

nemise sihtala eraldisest ja 3% konkurentsivõime sihtala eraldisest, hakkab katma ettenägematuid kohalikke või mõnda sektorit haaravaid majandusliku ja sotsiaalse ümberkorraldamise või kaubanduse avamise tagajärgedega seotud kriisiolukordi.

Tegevuse kestvus

Vastuseks sageli avaldatavatele kahtlustele seab kavandatud määrus tingimuseks, et fondidelt saadud toetus kuulub tagasivõtmisele, kui antud ettevõttes või avalikus asutuses on seitsmeaastase perioodi vältel tehtud olulisi muudatusi, või tootliku tegevuse lõpetamisel, näiteks ümberpaiknemise tagajärjel. Ettevõttel, millele rakendatakse või on rakendatud tagasivõtmise protseduuri, ei ole edaspidi enam õigust fondide toetusele.

Strateegia, detsentraliseerimine, lihtsustamine

Säilitades struktuurimeetmete põhiprintsiipe: ühenduse poolt tagatud piisava kestvuse ja keskendatusega mitmeaastased programmid, erinevatel tasanditel osalejate laiahaardeline ja efektiivne partnerlus, ühenduse ja riikliku abi vastastikusel täiendamisel põhinev kaasfinantseerimine, tulemuste ja kvaliteedi hindamine erinevatel etappidel protsessi käigus. Lisaks toob see sisse rea ühtekuuluvuspoliitika tõhustamisele suunatud olulisi muudatusi. Siin on kokkuvõtte põhimõttelistest uuendustest.

Strateegia

- Programmitöö muutub strateegilisemaks, põhinedes „Ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegilistel suunistel”, komisjoni prioriteetidel ja „Riiklikel strateegilistel kontrollraamistikel”. Need teatmedokumendid hakkavad asendama hetkel kehtivaid ühenduse abi raamprogramme (*Community Support Frameworks – CSFs*), ühtseid programmdokumente (*Single Programming Documents – SPDs*) ja programmide täiendamaterjale. Andes liikmesriikide strateegia ja sellest tuleneva põhitegevuse lakoonilise kirjelduse, kujutavad nad endast poliitilist alust tegevusprogrammide koostamiseks. Sekku-

mistegevuse korraldamise eest langeb kogu vastutus vastavatele liikmesriikidele.

Selles kontekstis hakkavad Euroopa Liidu institutsioonid komisjoni poolt riiklike tegevusaruannete põhjal koostatud ja koos „Majanduspoliitika üldsuunistega” (*Broad Economic Policy Guidelines – BEPGs*) seotud rakendusaruandega nõukogule esitatud aruande alusel iga-aastaselt analüüsima edasiminekut liidu strateegiliste prioriteetide saavutamisel.

Detsentraliseerimine ja lihtsustamine

- Ettepanek on suunatud ühenduse eelarvet haldavate erinevate asutuste tegevusraamistiku, selle iseloomu ja vastutusalale selgele piiritlemisele ja programmide efektiivse rakendamise tagamisele: liikmesriigid, piirkonnad ja rakendusasutused ühelt poolt ja komisjon teiselt poolt. Detsentraliseerimine ühendatakse protsessi lihtsustamise ja selle efektiivsuse tõstmisega. Kavandatud määrus sätestab üldnõuded programmide juhtimis- ja kontrollsüsteemidele ja nende juhtimise, kulutusi kinnitavate ja auditeerivate asutuste ning järelevalvekomiteede tegevusele.
- Finantsjuhtimise valdkonnas tuuakse sisse kolm olulist lihtsustavat elementi. Esiteks, maksete ja finantsjuhtimise teostamine hakkab toimuma prioriteetide, aga mitte meetmete alusel. Teiseks, ühenduse osaluse arvutamisel hakatakse arvestama ainult riiklike kulutusi. Lõpetuseks, kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad muutuvad ühenduse tasandilt üldreeglina siseriiklikeks, välja arvatud piiratud arv valdkondi, näiteks VAT, mis jäävad tingimustele mittevastavaks.
- Kontrollmeetmete valdkonnas hakatakse suuremat usaldust osutama riiklikele finantskontrolli ja kulutuste tõendamise süsteemidele, kui liikmesriigid on põhilised finantseerijad ja komisjonil on tõendeid nende süsteemide usaldusväärsuse kohta sõltumatu auditeerimisasutuse arvamuse alusel. See uus „proportsionaalsuse” põhimõte võimaldab komisjonil piirata oma kontrollmeetmeid ja auditeid.
- Komisjoni poolt tehtud finantskorrektsioone teostatakse järkjärgulisel alusel. Kahtluste tekkimisel juhtimis- ja kontrollsüsteemide nõuetekohase töö või tegevuse regulaarsuse suhtes on võimalik makseperioodi katkestamine koos 20% mahaarvamise vahearuandega. Kõige tõsisematel juhtudel on võimalik kõikide või osa neist maksetest peatamine.
- „Ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegilised suunistel”, „Riiklikud strateegilised kontrollraamistikud” ja rakenduskavad kuuluvad kõik hindamisele. Üldmäärus sätestab liikmesriikide ja komisjoni omavahelise vastutuse eel- ja järelhindamisel. Vahehindanguid ettepanekus ei mainita, kuid liikmesriikidel tuleb teostada hindanguid, kui programmi järelevalve näitab olulist lahknevust teostuse käigu ja esialgsete eesmärkide vahel ning samuti ettepanekute korral programmi põhjalikuks ülevaatuseks.
- Keskendatust tõstetakse geograafilise, temaatilise ja finantsaspekti tasakaalustamise teel. See on põhjuseks, miks ettepanekus nõutakse loobumist jook-

ESFi poolt toetatud erialane ettevalmistus.

svast sihtalast 2 selle programmide eelmääratud „mikrotsoo- nimisega“ „Piirkondliku konkurentsivõime ja tööhõive“ sihtala raames. Kuigi ressursside kontseentreerimine kõige ebasood- samatesse kohtadesse ja piirkondadesse jääb oluliseks, tuleb teadvustada – vältides tegevuse hajutamist –, et probleemi lahendus on seotud kooskõlastatud strateegia rakendamise- ga kogu regiooni jaoks.

- Mõlema struktuurifondi (ERDF, ESF) tegevus hakkab toimu- ma kooskõlastatult põhimõttel „üks fond ühe programmi kohta“, mida täiendab võimalus finantseerida maksimaalselt 5% ulatuses teise fondi poolt kaetud tegevust, kuid mis on otseselt seotud antud programmi rakendamisega. See piir- määr tõuseb 10%ni ESFi jaoks linnapiirkondade sotsiaalse taaselustamisega seotud programmide korral.
- Teisest küljest läheb mahukate investeeringute parema koor- dineerimise huvides ERDFi ja Ühtekuuluvusfondi poolt viima- ne eraldi projektidelt üle prioriteetide rahastamisele – seal- hulgas „suurte projektide“, mille maksumus ületab 25 miljonit eurot keskkonna alal ja 50 miljonit eurot teistes valdkondades – ERDFi/Ühtekuuluvusfondi ühisprogrammide raames. Need sekkumised hakkavad alluma samadele, ERDFi ja ESFi jaoks kehtivatele reeglitele, siit ka kasutamata summade auto- maatne hüvitamine kahe aasta jooksul eraldamise ajast („n + 2“).

ERDFi, ESFi ja Ühtekuuluvusfondi määruste ettepanekud

Vaatleme eraldi üldmääruse sätetest kolme rahastamisvahendi jaoks kavandatud määrustest tulenevaid elemente.

ERDF

- Vastastikuse lähenemise sihtala raames on rõhk lisaks infra- struktuuri – transpordi, keskkonna, energia, hariduse, tervise – tugevdamisele ja VKEde toetamisele asetatud ka teadus- uuringutele ja uuendustegevusele ning ohu ennetamisele.
- Tegevus konkurentsivõime sihtala raames hakkab keskendu- ma kolmele prioriteedile: innovaatika ja teadmispõhine majandus, keskkond ja ohu ennetamine, juurdepääs – väl- jaspool linnapiirkondi – üldmajandusliku tähtsusega trans- pordile ja sidevahenditele.
- Koostöö sihtala raames keskenduvad piiriüleised programmid ettevõtluse stimuleerimisele, keskkonnaküsimuste ühisele lahendamisele ja infrastruktuuride ühiskasutusele. Riikideva- heliste programmide hulka kuuluvad veevarude säilitamine ja kasutamine, juurdepääs peamistele võrgustikele ja koos- talitlussüsteemidele, ohu ennetamine ning nendega seotud teadusuuringud ja arendustegevus.
- ERDFi määrus sisaldab samuti erisätteid linnadimensiooni, looduslikult ebasoodsate alade, äärepoolseimate piirkonda- de ja maapiirkondade ning kalandusest sõltuvate piirkonda- de kohta. Viimaste korral toetab ERDF i sekkumine talupidami- sest ja kalastamisest erinevaid tegevusi ning samuti juurdepääsetavust ning ühenduse parandamist linnade ja maapiirkondade vahel.

ESF

- Tiheneb seos ESFi, Euroopa tööhõivestrateegia ja Euroopa Liidu prioriteetide vahel sotsiaalse integratsiooni, hariduse ja koolituse ning võrdsete võimaluste valdkonnas võimalda- maks ette näha majandusliku ja sotsiaalse ümberkorraldami- se, teadmispõhise majanduse arengu ja demograafiliste nihete tagajärjel tekkivaid muutusi.
- Vastastikuse lähenemise sihtala põhieesmärgiks on inimres- sursside tugevdamine töö leidmise võimaluste parandami- seks, töövõime suurendamiseks ja majanduskasvu stimu- leerimiseks ning samuti heade valitsemistavade toetamine ning ametiasutuste ja haldussuutlikkuse tugevdamine.
- Konkurentsivõime sihtala raames keskendub tegevus tööta- jate ja ettevõtete kohandumisvõimele, juurepääsule tööturu- le, kõige ebasoodsamas olukorras olevate isikute sotsiaalsele hõlvamisele, võitlusele diskrimineerimisega, partnerluse ning tööhõive ja sotsiaalse hõlvamise võrgustike arendamisele.
- Uuendustegevus lülitatakse täielikult ESFi ja riikidevahelise koostöö programmidesse.

Ühtekuuluvusfond

- Määruse ettepanek säilitab Ühtekuuluvusfondi sekkumise tingimused: majandusliku lähenemise kriteeriumite järgimi- ne, riiklike kulutuste kontroll ja stabiilsusprogrammide raken- damine.
- Üleeuroopaliste transpordivõrkude (TEN-T) suhtes kesken- dub fondide tegevus eriti üleeuroopalist huvi pakkuvatele prioriteetsetele projektidele.
- Uute liikmesriikide vajaduste rahuldamiseks hakkab sekkumi- ne toimuma mitte ainult suurte transpordi ja keskkonnakaitse infrastruktuuride valdkonnas, vaid ka selgelt eristuva kesk- konnaalase dimensiooniga valdkondades, nagu energiatõhu- sus ja taastuvenergia või ühendveod, linna- ja ühistransport jne.

Määruse ettepanek Euroopa piiriüleste koostöögruppide (*European Groupings of Cross-Border Cooperation – EGCCs*) kohta

Viimane määruse ettepanek teeb võimalikuks juriidiliste isiku- te, EGCCde moodustamist programmide rakendamise järelval- veks koostöö sihtala raames riiklike, piirkondlike või kohalike haldusorganite või teiste ametiasutuste vahel, millest grupid on koostatud. See võimaldab ületada liikmesriikide, piirkonda- de ja kohalike võimuorganite poolt kohatud põhilisi raskusi piiriülese, riikide- või piirkondadevahelise koostöötegevuse teostamisel seoses arvukate riiklike seaduste ja protseduuridega.

Igal EGCC-l saab olema oma statuut, organid ja eelarvereeplid ning ta hakkab täitma oma liikmete poolt lepingu alusel määratud ülesandeid. Lepingus määratakse (ühe osalevatest liikmesriikidest) seadusandlus, mille raames toimub EGCC tege- vus. EGCC olemasolu ei mõjuta samal ajal liikmesriikide ja muude asutuste finantsvastutust.

Ühetekeuluvus 2007–2013: sihtalad ja rahastamisvahendid komisjoni ettepaneku järgi

2000–2006		2007–2013	
Sihtalad	Rahastamisvahendid	Sihtalad	Rahastamisvahendid
Ühetekeuluvusfond	Ühetekeuluvusfond	Konvergens	ERDF
Sihtala 1	ERDF ESF EAGGF – arendus- ja tagatisrahastu FIFG		ESF Ühetekeuluvusfond
Sihtala 2	ERDF ESF		Piirkondlik konkurentsivõime ja tööhõive – piirkondlik tasand – riiklik tasand: Euroopa tööhõivestrateegia
Sihtala 3	ESF		
Interreg	ERDF	Euroopa territoriaalne koostöö	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
Leader+	EAGGF – arendus		
Maaelu arendamine ja kalandussektori ümberkujundamine väljaspool sihtala 1	EAGGF – tagatis FIFG		
9 sihtala	6 rahastamisvahendit	3 sihtala	3 rahastamisvahendit

Viited

Ühetekeuluvuspoliitika

- Ettepanek nõukogu määruse kohta Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühetekeuluvusfondi üldsätete määramiseks, 14. juuli 2004, KOM(2004) 492 (lõplik).
- Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta Euroopa Regionaalarengu Fondist, 14. juuli 2004, KOM(2004) 495 (lõplik).
- Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta Euroopa Sotsiaalfondist, 14. juuli 2004, KOM(2004) 493 (lõplik).
- Ettepanek nõukogu määruse kohta Ühetekeuluvusfondi asutamisest, 14. juuli 2004, KOM(2004) 494 (lõplik).

- Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta Euroopa piiriüleste koostöögruppide (EGCC) moodustamisest, 14. juuli 2004, KOM(2004) 496 (lõplik).

Ettepanekute täistekst koos muu teabega reformiprotsessi kohta on kättesaadav DG REGIO veebisaidil:
http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/debate/forum_en.htm

Maaelu arendamine ja kalandus

- Ettepanek nõukogu määruse kohta maaelu arengu toetamisest Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist, 14. juuli 2004, KOM(2004) 490 (lõplik).
- Ettepanek nõukogu määruse kohta Euroopa Kalandusfondist, 14. juuli 2004, KOM(2004) 497 (lõplik).

Euroopa Komisjon
 Regionaalpoliitika peadirektoraat

KN-61-04-274-ET-J